

DANSKERNE ØNSKER SKÆRPELSE OVERFOR UNGE UROMAGERE

Et flertal på 50 procent af befolkningen mener, at politi og restvæsen skal have mulighed for at slå hårdere ned på den type uroligheder, der fører til brændende skoler, biler og containere, og hvor unge går i kamp med politiet. 40 procent mener, at urolighederne løses bedst ved at bruge flere offentlige midler på at skabe aktivitet for de unge, der står for urolighederne.

På baggrund af de uroligheder, der på det seneste har været på Nørrebro og andre steder i landet, har Catinet for CEPOS fra 13. til 18. februar gennemført interview med et repræsentativt udsnit af den danske befolkning (i alt 1.003 interview). Spørgsmålet afdækker befolkningens holdning til, hvorledes samfundet bør forholde sig til urolighederne.

I spørgsmålet lægges der op til to principielt forskellige indgangsvinkler til løsningen af de stigende problemer, der har manifesteret sig med uroligheder på Nørrebro og i resten af landet. Den ene løsning fokuserer på, at politi og retsvæsenets muligheder øges, mens den anden mulighed fokuserer på at bruge flere midler på at skabe aktiviteter for de unge, der deltager i uroen. Den ene mulighed udelukker logisk ikke den anden, men som idealtyper står de dog klart i kontrast til hinanden.

Spørgsmålsformuleringen lød:

I det seneste år har der været en del uroligheder på Nørrebro med brændende biler, kamp mod politiet mv. I den forbindelse vil jeg bede dig tage stilling til, hvilken af to følgende personer, du er mest enig med:

Person A siger:

1: Jeg mener, at politi og retsvæsen bør have mulighed for at slå hårdere ned på denne type af uroligheder

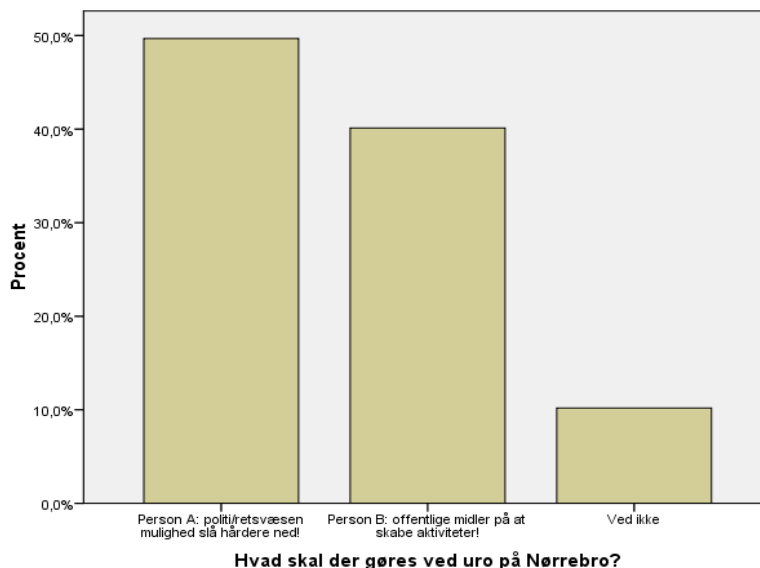
Person B siger:

2: Urolighederne løses bedst ved at bruge flere offentlige midler på at skabe aktiviteter for de unge, der står for urolighederne.

3: Ved ikke

Af nedenstående figur fremgår befolkningens svar. Som det ses af figuren er der et signifikant flertal, som støtter person A's udsagn om, at man skal have mulighed for at bruge hårdere midler, mod de unge uromagere.

Figure 1: Fordeling af svarene på spørgsmålet om, hvad der skal gøres ved uroen på Nørrebro.

Note: n = 1.003

Ser man på fordelingen af svarene opdelt på politisk tilhørsforhold ses der ikke overraskende en klar støtte til udsagn A, blandt regeringspartierne og Dansk Folkepartis vælgere. Heller ikke overraskende mener over 70 pct. af vælgerne hos De radikale og Enhedslisten, at udsagn B er det rigtige. Hos Socialdemokraterne er der kun opbakning til øgede muligheder til politiet og retsvæsen fra 40 pct. af partiets vælgere.

Tabel 1: Fordeling af svar på holdning til uro opdelt på parti man ville stemme på

	Person A	Person B	Ved ikke
Socialdemokratiet	40%	51%	9%
Det Radikale Venstre	21%	70%	9%
Det Konservative Folkeparti	68%	21%	11%
Socialistisk Folkeparti	25%	65%	10%
Dansk Folkeparti	81%	15%	4%
Venstre, Danmarks Liberale Parti	71%	23%	6%
Enhedslisten	8%	79%	13%
Øvrige partier, løsgængere	33%	53%	13%
Ved ikke, vil ikke stemme mv.	46%	32%	21%
I alt	50%	40%	10%

Note: n = 1.003

Baggrunden for de to holdninger

De to nævnte holdninger repræsenterer hver sin skole med hensyn til hvilke midler, der skal anvendes mod kriminalitet.

Person B giver udtryk for det, der i betydeligt omfang synes at være velfærdsstatslogikken. Udgangspunktet er, at de unge, der skaber problemerne, ikke føler de har fundet deres plads i samfundet, ikke føler de har noget at miste, og derfor bør det offentlige system træde til. En eksponent for denne holdning er f. eks. Socialdemokraternes Karen Hækkerup, der bl.a. har udtalt at "Der skal flere ressourcer til kvarterløft og de voksne, der er omkring børnene på skolerne. For eksempel er der i dag alt for lang ventetid, inden man kan komme til hos en skolepsykolog"¹. Udgangspunktet er, at årsagen til den ødelæggende adfærd er sociale eller psykologiske problemer. De unge føler ikke de bliver respekteret. De er af samfundet placeret i en problematisk situation, som forårsager, at de griber til vold. Da børnene er overladt til sig selv, keder de sig, og dette medfører at urolighederne påbegyndes som en form for tidsfordriv. Dette problem kunne afhjælpes ved, at det offentlige iværksætter aktiviteter, som de unge kan benytte sig af.

Den ovenstående holdning, kan kritiseres på en række punkter. Den mest åbenlyse kritik er, at man på mange måder har forfulgt denne politik i en række år uden voldsomt positive resultater. At vi i dag står i en situation med utallige muligheder på uddannelsesinstitutionerne og arbejdsmarkedet, tyder ikke på, at det er mangel på muligheder, der er den primære årsag. Spørgsmålet er i virkeligheden, om ikke netop problemet i høj grad skyldes, at ressourcer og muligheder til disse grupper i så stort omfang tildeles via de offentlige kasser, og at de unge uromagere derfor er blevet vænnet til, at man ved at optræde besværligt, kan få mere positiv opmærksomhed og flere ressourcer. Modsat dette står et frit og mere ureguleret arbejdsmarked, hvor den enkelte skal gøre sig fortjent til flere muligheder og midler. Den store forskel på de vilkår, som det private marked og det offentlige system opstiller, er tankevækkende. De incitamenter, som opstilles af det offentlige system, kan meget vel være en del af forklaringen på problemet. Set i dette perspektiv må man også være bekymret for den problematiske signaleffekt, der ligger i at belønne de voldelige grupper. Ikke mindst vil det signal, man sender til de yngre søskende, være problematisk.

¹ Nyhedsavisen 18. februar.

Person A repræsenterer en alternative indgangsvinkel, der lægger vægt på flere muligheder for politi og retsvæsen, og udsagnet har følgende to grundpiller. For det første, at den umiddelbare kriminalitet kan stoppes eller begrænses ved at give flere muligheder til dem, som samfundet har givet opgaven at håndtere sådanne problemer. Den anden pille er grundtanken om, at en betydeligt klarere konsekvens af handlingerne, vil mindske kriminaliteten. Dels fordi konsekvensen signalerer samfundets værdier og dels fordi "omkostningerne" ved at gennemføre kriminaliteten øges. Ikke blot overfor de unge, der begår kriminaliteten eller potentielt ville gøre dette er signalet vigtigt. Også overfor den generelle opfattelse af retssikkerhed, er konsekvensen afgørende. Legitimiteten af retssystemet afhænger i stort omfang af, om kriminaliteten effektivt bekæmpes, og borgernes ejendom beskyttes. Den generelle skadevirkning begrænser sig ikke blot til de materielle genstande, der går tabt og den utryghed befolkningen føler, men indbefatter også ændringer i holdninger. Respekten for politiet mindskes. Ødelagte biler, graffiti mv. ændrer normerne således at tærskelen for, hvilke ødelæggelser, der kan accepteres, flyttes.

Det afgørende argument er i denne sammenhæng, at borgerne i de hærgede områder har en ret til, at deres ejendom beskyttes, og at de ikke skal føle sig usikre.

Konklusion

Alle kan være enige om, at landet ville være bedst tjent med at undgå brand i gaderne, nedbrændte skoler og andre uroligheder. Fakta er dog, at vi på nuværende tidspunkt står i en situation, hvor man i de ramte områder ser uskyldiges ejendom og sikkerhed truet, og hvor landets skoler ligeledes er udsat for ildspåsættelser, med store konsekvenser for de direkte berørte, for retssikkerheden og ikke mindst, hvad angår den indvandrerrelaterede del af problemerne, for tilliden mellem indvandrere og etniske danskere.

Det afgørende spørgsmål er, hvorledes man undgår at unge fortsætter denne form for aktiviteter. Gør man det ved, at give de personer, der udføre disse gerninger, adgang til flere offentligt planlagte aktiviteter mv., eller gør man det ved kontant at øge omkostningerne for de unge, der gennemfører disse ting? Da vi på nuværende tidspunkt står i en situation med hidtil uset omfang af muligheder for uddannelse og beskæftigelse, og samtidigt ser de værste optøjer, er svaret relativt indlysende:

Det er ikke primært muligheder, der mangler, men snarere en oplevelse af, hvad der er rigtig og forkert, en manglende medfølelse for de personer der udsættes for disse gerninger, samt, måske mest vigtigt, en oplevelse af, at de kriminelle handlinger, man gennemfører, har en konsekvens.